

INTERVIEWS | 22 NOVEMBER 2021

KOM IN ACTIE!

Auteur: Drs. Margot Hovestad RO

Beeld: Elisabeth Beelaerts

Leestijd: 7 min

Begin juli 2021 verscheen het onderzoeksrapport [Climate Change and Environmental Risk](#) van het IIA. De resultaten uit het onderzoek bieden handvatten voor internal auditfuncties om audits op dit terrein uit te voeren. De opstellers van het rapport, Thon de Blok, Peter Hartog en Fred Ruoff, geven in dit interview een toelichting op het onderzoek.

Waarom is het onderzoeksrapport opgesteld?

Peter Hartog (PH): “De oorsprong van het onderzoeksrapport ligt met name in het rapport [Risk in Focus](#) van 2020. Hierin werd klimaatverandering genoemd en werd duidelijk dat dit thema in toenemende mate belangrijk wordt. Dat is ook te zien in het rapport [Risk in Focus](#) van 2021. Klimaatverandering staat in de Top-10 van actuele risico's. Echter, er wordt door de internal auditfunctie (IAF) nog weinig aandacht aan besteed. Daarom leek het ons een mooi onderwerp om op te pakken. Ik heb contact gezocht met Fred Ruoff naar aanleiding van een artikel dat hij had geschreven in Audit Magazine en Thon de Blok is aangesloten door een oproep op een IIA professional practice day.”

AUDIT

MAGAZINE

Peter Hartog, IIA

Is IIA Nederland de eerste die dit onderzoek heeft uitgevoerd?

PH: “Nee, vanuit de Europese groep van auditors die ook het rapport *Risk in Focus* opstellen is in 2020 al een guidance opgesteld. Ook heeft het IIA uit het Verenigd Koninkrijk een onderzoek uitgevoerd naar dit thema. Dit was vooral gericht op de rol van IAF in de rapportage over klimaatdoelstellingen. Dit hebben we wel als basis gebruikt voor ons onderzoek. We zijn verdergegaan en hebben de rollen verbreed, meer aspecten onderzocht en meer handvatten gegeven. Dit rapport is gericht op Nederland. Onze aanpak is gestart vanuit de VN sustainable development goal (SDG) 13 ‘klimaatactie’. Op dit moment zeer actueel en ontzettend snel in ontwikkeling. Maar de handvatten uit ons rapport zijn ook bruikbaar voor de andere SDG’s.”

Peter Hartog: “Het is niet alleen moeten en reageren op wet- en regelgeving, het biedt ook kansen”

Hoe hebben jullie het onderzoek aangepakt?

Fred Ruoff (FR): “We zijn begonnen met een situatieschets waarin wordt ingegaan op de organisatie, de doelen en de risico’s met betrekking tot climate change en environment (CCE). Vervolgens is onderzocht wat de maatregelen zijn die organisaties treffen om klimaatdoelen te halen en bijbehorende risico’s te beheersen. Daarna is de impact op de IAF en de rol van de IAF onderzocht op het ‘wat’ en het ‘hoe’. Hiervoor hebben we onder andere een enquête uitgezet onder hoofden van IAF’s. Ook hebben we met acht IAF’s gesproken die ervaring hebben met het uitvoeren van audits op het CCE-risico. De hieruit gekomen good practices zijn opgenomen in het onderzoeksrapport. Dit zijn aanbevelingen die andere IAF’s kunnen gebruiken als zij willen beginnen met het auditen van het CCE-risico.”

PH: “Als IAF start je bij de strategie en kijken je wat de setting is van het CCE-onderwerp. Dit is opgenomen in hoofdstukken 2 en 3 van het rapport. Op basis daarvan kan de IAF haar rol bepalen. En de good practices zijn tips die gebruikt kunnen worden om de rol in te vullen. Dus het eerste deel is meer theoretisch en de voorbereiding voor een audit, het vervolg van het rapport is de toepassing.”

Thon de Blok, SHV Holdings

Thon de Blok (TdB): “Het mooie van ons onderzoek is de combinatie van een analyse over wat Nederlandse IAF's doen aan klimaatverandering en goede praktische voorbeelden van de acht IAF's. Zij waren bereid hun verhaal te vertellen over wat zij doen met betrekking tot het CCE-risico. Dit heeft mooie good practices opgeleverd. Het doel van deze practices ophalen was: wat kunnen we de IAF's in Nederland meegeven, wat kunnen we leren van andere organisaties?”

PH: “De medewerking die we kregen van de organisaties vonden we heel prettig en bijzonder. Ze willen ook echt naar buiten treden met hun good practices.”

Wat hebben jullie geleerd van de enquête en de good practices?

TdB: “De uitkomsten van de enquête gaven aan dat IAF's nog maar beperkt bezig zijn met het CCE-risico. Maar bij de acht bedrijven die we hebben geïnterviewd zijn ze er wel mee bezig, op verschillende manieren. Zo voeren zij werkzaamheden uit met betrekking tot de jaarverslaggeving, data-analyses of nemen het onderwerp mee in audits. Dit hadden we niet verwacht, gezien de uitkomsten van de enquête. Door met deze bedrijven te praten, zagen we dat het op een goede manier wordt opgepakt. Maar dat er nog veel moet gebeuren is ook duidelijk.”

Thon de Blok: “Geloof in het samen doen met anderen binnen de organisatie, want daar leer je van, met elkaar kom je een heel eind. Niets doen is er niet bij, het is iets wat je vooral moet doen”

Is CCE voor iedere organisatie van belang?

FR: “Het is zeker voor iedere organisatie van belang maar wel in verschillende mate. Iedere organisatie moet weten wat haar CO₂ footprint is: hoe wordt de omgeving beïnvloed door de organisatie en hoe beïnvloedt de omgeving de organisatie? Sommige organisaties zullen er meer last van krijgen door bijvoorbeeld hun geografische ligging. Ook voor bedrijven waarbij hun corebusiness meer van invloed is op het CCE-risico is het belangrijker, denk hierbij aan energiebedrijven. Het is voor sommige bedrijven een existentiële kwestie. Het kan hun reden van bestaan ineens heel erg veranderen. En overheidsbedrijven moeten bijvoorbeeld kijken naar waar ze hun spullen vandaan halen, hun inkoop.”

TdB: “Er komt op dit moment allerlei regelgeving vanuit de Europese Unie. Zo gaat de nieuwe corporate sustainability reporting directive (CSRD) vanaf 2023 gelden voor veel organisaties. Dus transparantie wordt nog belangrijker. Deze

bedrijven moeten in hun jaarverslaggeving laten zien wat ze doen aan duurzaamheid. De Europese wetgeving mag natuurlijk niet de hoofdmotivatatie zijn om met CCE aan de gang te gaan, maar zet het wel op de agenda.”

Is ook onderzocht waarom organisaties bezig zijn met CCE?

PH: “We hebben gevraagd in welke mate organisaties worden gedreven door compliance, kansen of sociale verantwoordelijkheid om met CCE bezig te zijn. Het verschilt best, maar over het algemeen spelen alle drie de aspecten. Elke organisatie gaf ook aan dit voor een deel te doen vanuit sociaal verantwoordelijkheidsgevoel. Het is niet alleen moeten en reageren op wet- en regelgeving, maar het biedt ook kansen. Als IAF kun je vanuit de drie genoemde aspecten een reflectie geven op wat er in de markt gebeurt en wat concullega's/concurrenten doen op dit gebied.”

Fred Ruoff, adviseur audit en duurzaamheid

Welke kansen biedt CCE een organisatie?

FR: “Organisaties kunnen kansen creëren door nieuwe bronnen aan te boren of nieuwe technologieën te ontwikkelen. Ook kan een organisatie de goederenstroom circulair maken door afval te recyclen en dat opnieuw te gebruiken. Hierdoor kun je als organisatie een voorsprong krijgen op je concurrenten.

TdB: “Een andere ontwikkeling die waar te nemen is, is het elektrificeren van het wagenpark bij transportbedrijven. Ik denk dat potentiële klanten erop letten en dat een organisatie eerder gecontracteerd wordt als je hiermee bezig bent. Puur concurrentievoordeel.”

Is CCE een langetermijninvestering?

FR: “Organisaties moeten naar de lange termijn kijken. Strategiebepaling gaat vaak over vier jaar. Maar met betrekking tot CCE moet de horizon veel verder liggen, anders is het niet haalbaar. Daarnaast moeten organisaties ook meer verantwoordelijkheid nemen voor de partners in de keten. Het is belangrijk om te weten waar de grondstoffen die een organisatie gebruikt vandaan komen. Een ander punt is kinderarbeid.”

TdB: “We kunnen op korte termijn dingen niet voorkomen, maar wel op de langere termijn. De wereld moeten we veranderen en verbeteren. Belangrijk is om het positief te zien. We kunnen met zijn allen heel wat doen aan CCE.”

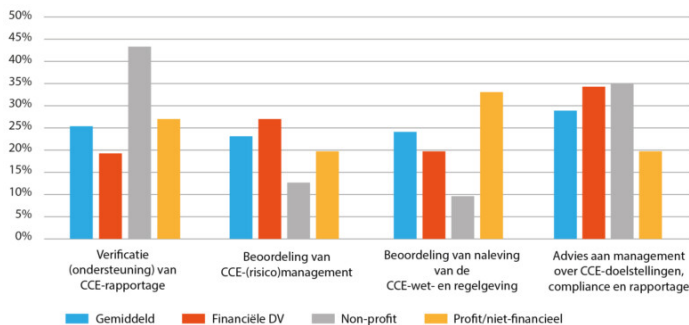
Fred Ruoff: “Iedere organisatie moet weten wat haar CO₂ footprint is: hoe wordt de omgeving beïnvloed door de organisatie en hoe beïnvloedt de omgeving de

organisatie?"

Welke rol kunnen auditors spelen bij het CCE-risico?

PH: "Voor de auditor is er een breed pallet van mogelijke rollen. Actueel is het uitvoeren van audits van niet-financiële informatie. Andere rollen die we zien zijn het beoordelen van het risicomanagement, het beoordelen van wet- en regelgeving en advisering met betrekking tot CCE (zie figuur 1).

De adviesrol kan zowel aan de voorkant zitten door de organisatie te laten reflecteren op het belang van CCE. Maar deze rol kan ook verder in de tijd zitten door bijvoorbeeld te adviseren over het opzetten van de verantwoordingsketen. De good practices uit het onderzoeksrapport zijn ook onderverdeeld naar de in figuur 1 genoemde vier activiteiten."

Figuur 1. Rollen van de auditor

Zijn er nog verschillen tussen de bedrijfstakken?

PH: "We hebben geen correlatie gezien tussen soorten activiteiten en bedrijfstakken. Wat bijvoorbeeld opvalt, is dat de twee financiële instellingen in de good practices voor verschillende auditrollen hebben gekozen. De Rabobank heeft een sterke focus op het auditen van niet-financiële rapportage. Terwijl ABN Amro de audits vooral richt op de beheersing. De auditafdeling moet een eigen, passende positie bepalen."

FR: "De invulling van de rol van de auditafdeling is afhankelijk van een aantal dingen: sector, persoonlijke drijfveren en strategie."

Wat moeten auditors vooral niet doen?

FR: "Als auditor moet je vooral niet denken dat je alles weet. Want de realiteit is dat je veel niet weet. Het is een gecompliceerd onderwerp, met name omdat gekeken moet worden naar de toekomst en naar je ketenpartners. Luister goed en stel veel vragen."

PH: "Een auditor moet vooral niet op de handen blijven zitten. Ga googelen, lees artikelen, begin gewoon. De complexiteit is dat CCE veel aspecten en vlakken heeft. Maar start bijvoorbeeld niet met een assuranceopdracht waarbij audit een oordeel geeft, daarvoor is het onderwerp nog te veel in ontwikkeling. Start onderzoekend en explorerend."

TdB: "Deskundigheid heb je nodig. Dit kan door bijvoorbeeld kenniskringen te vormen en mee te denken als auditor. Het is een onderwerp dat de hele organisatie aangaat. Geloof in het samen doen met anderen binnen de organisatie, want daar leer je van, met elkaar kom je een heel eind. Niets doen is er niet bij, het is iets wat je vooral moet doen. Kijk ook wie het onderwerp leuk vindt, daarmee krijg je ambassadeurs voor het onderwerp. Het gaat namelijk ook om motivatie. Met CCE bezig zijn kan ook nieuwe auditors aantrekken."

Wat wordt er door het IIA verder gedaan aan CCE?

AUDIT

MAGAZINE

PH: “Er is een professional-practicegroep ontstaan naar aanleiding van het onderzoek. We hebben in de enquête gevraagd wie geïnteresseerd is in het onderwerp en daar kennis over wilde delen. Zo is deze groep ontstaan.”

TdB: “Het onderwerp blijft op de agenda staan. Met het onderzoek is een mooie start gemaakt. En nu verder met de professional-practicegroep om nieuwe dingen te ontwikkelen, nieuwe handvatten. Ik geloof heel erg in samenwerken met andere bedrijven en in kennis delen.”

Over

Thon de Blok is senior manager Internal Audit bij SHV Holdings nv. Daarvoor had hij auditfuncties bij onder andere Akzo Nobel en Deloitte.

Peter Hartog is directeur a.i en manager Vaktechniek bij IIA Nederland en doceert aan de ESAA. In het verleden werkte Hartog onder andere bij de SVB, ACS en KPMG.

Fred Ruoff is onafhankelijk adviseur audit en duurzaamheid. Daarvoor werkte hij als internal auditor bij onder andere de Staatsloterij en Translink.

Tags: Duurzaamheid

Bron url: <https://auditmagazine.nl/interviews/kom-in-actie/>